

NURAN ALPTEKİN KEPENEK

Nuran ve Cihan aradaki bir buçuk yıl yaş farkına karşın ikiz gibi büyüdüler. İlkokulu kendi köylerinde var olan iki odalı (sınıflı) bir okulda beraber okudular. Nuran Beşikdüzü Öğretmen Okulu'nu bitirdiğinde Cihan lise 2. sınıfta okuyordu. Beraber aynı evi paylaşıp kardeşini okuturken Nuran evlilik nedeniyle ABD'ye; Cihan suyun öteki ucu İstanbul'a hukuk eğitimi için gitti. İlk ayrılık böyle başladı.

Nuran, ABD'den döndükten sonra eğitimini devam ettirdi. Öğretmenlik yaparken ve çocuklarını büyütürken, önce Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce Bölümü'nü bitirdi ardından Hacettepe Dil Bilimi Bölümü'ne girdi. ODTÜ İngilizce Dili Eğitimi Bölümü'nde master yaptı.

Evli ve iki çocukludur.

Ayrıntı: 1038
Yakın Tarih Dizisi: 25

10'lardan Biri
Bizum Cihan
Cihan Alptekin Kitabı
Nuran Alptekin Kepenek

Yayıma Hazırlayan
İlbbay Kahraman

Son Okuma
Ahmet Batmaz

© Nuran Alptekin Kepenek, 2016

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Fotoğrafi
Cihan Alptekin Bursa Cezaevi
(*Nazım Hikmet'in poz verdiği pencerede*)

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Kâni Kumanovalı

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Altıncı Basım: *Aralık 2016*

Baskı Adedi 1000

ISBN 978-605-314-147-1
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI

Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Çağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi

facebook.com/ayrintiyayinevi

instagram.com/ayrintiyayinlari

10'lardan Biri
Bizum Cihan
Cihan Alptekin Kitabı
Nuran Alptekin Kepenek

YAKIN TARİH DİZİSİ

- Bitmeyen Yolculuk
Oğuzhan Müftüoğlu Kitabı
Söyleşi: *Adnan Bostancıoğlu*
- Keşke Bir Öpüp Koklasaydım
Eylem Delikanlı-Özlem Delikanlı
- Fırtınalı Denizin Yolcuları
Sedat Göçmen Kitabı
Söyleşi: *İlbağ Kahraman*
- Domatesi Çiçek Sananlar
Gökçen Başaran İnce
- Devrimcilik Güzel Şey Be Kardeşim
Melih Pekdemir
- Erikler Çiçek Açınca
Nurhakı Hatırlamak
A. Tuncer Sümer Kitabı
Enis Rıza & Ebru Şeremetli
- İlle de Mavi
Adnan Keskin
- Fırtınalı Denizin Kıyısında
Şansal Dikmen Kitabı
Söyleşi: *Derviş Aydın Akkoç*
- Devrimciler Ölmez
10'lardan Biri:
Sinan Kâzım Özüdoğru Kitabı
Derleyen: Füsün Özbilgen
Bizi Güneşe Çıkardılar
Aysel Sağır
- Direniş, Sürgün ve Ölüm Günleri
Ersin Ergün K. & Harun Korkmaz
Osman Zeybek & Tarık Uygun
- Bir Zamanlar Mülkiye 1964-1970
Savaş Dizdar
- Sinança
Şirin Cemgil Sinan Cemgil'i Anlatıyor
Şirin Cemgil
- Cepheden Anılar
Orhan Savaşçı'nın THKP-C Anıları
Söyleşi: *İlbağ Kahraman*
- Devrimcilerin Filistin Günlüğü
1968-1975
Yaşayanlar Anlatıyor
Oktay Duman
- Keşiş'in Torunları
Dersimli Ermeniler
Kâzım Gündoğan
- Tek Yola Sığmayan Devrim
Bir TKP/ML Sanığının Günlükleri
Ali Türker Ertuncay
- Görülemediştir
İbrahim Çelik
- Üç Devrimci Tiyatro Bir Meddah
Anılar
Erdoğan Akduman
- Muzaffer Oruçoğlu Anlatıyor
Zavot'dan Vartinik'e
Söyleşi: *İbrahim İkinci*
- Yolculuk Sürer...
Nuri Salman

Oy Cihan Bizum Cihan
Çok Sevilen Unutulmaz Cihan

İçindekiler

Önsöz	9
Birinci Bölüm / Çocuktu Ufacıktı	17
İkinci Bölüm / Suyun Öte Ucu İstanbul	45
Üçüncü Bölüm / 1967, Öğreniyoruz Çünkü Öğrenmeliyiz.52	
Dördüncü Bölüm / 1968, Biliyoruz ve Görüyoruz	55
Beşinci Bölüm / 1969, Gün Doğdu Hep Uyandık.....	77
Altıncı Bölüm / 1970, Olanlar Gerçek mi?.....	97
Yedinci Bölüm / 1971, Nerede O Güzel Günler?.....	111
Sekizinci Bölüm / 1972... Ve Kızıldere.....	158
Dokuzuncu Bölüm / Sonrası Gözyaşı.....	190
Onuncu Bölüm / 68'i ve 68'lileri Anlamak	193
Onbirinci Bölüm / Cihan'la Yaşantılar	208
Onikinci Bölüm / Cihan'a Özlem Şiirlerim.....	250
Ekler	255
Ek-1	257
Ek-2	260
Ek-3	264
Ek-4-a.....	269
Ek-4-b	274
Ek-5	276
Belgeler	278
Fotoğralar	296
Gazete Kupürleri.....	310
Kaynakça.....	315
Dizin.....	317

Önsöz

*Sevgili Cihan,
Biliyorum bal gözler hep aradı bizi
Maviye baktı aradı
Yeşile baktı aradı
Griye baktı
Geceye baktı
Karardı...*

Evet sevgili kardeşim,
Senin acın ve hasretin kıyılarında büyüttüm Önder'i ve
Emek'i

*O kıyılarda durdum düşündüm
O kıyılarda sevdim
O kıyılarda güldüm ağladım
O kıyılarda didindim
Yaşamaya çalıştım o kıyılarda...*

Cihan'ı yazmayı yıllardır düşünüyordum. Her adım atışında henüz onunla, onun yaşadıklarıyla yüzleşemeyeceğimi duyumsayıp bıraktım. Onunla ilgili her şeyi üstünkörü okudum. Onunla yaşamı şöyle ya da böyle paylaşanlardan hep uzak durdum. Ancak, 30 yıl sonra, onunla ve onun kısacık yaşamıyla yüzleşme cesaretini buluyorum. Bu çalışma ona bir borcumdu, ödemek istedim.

Düşündüm... Bugün, Cihan'ın, uğruna, inançla canını verdiği yurdunun, siyasetine, ekonomisine damgasını vuranların hepsi 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972'lerde Cihanlar'ın karşısında, onlara saldıranlardır veya saldıranları saldırtanlardır. Onları, planlı programlı, ölümün kucağına atanlardır. Bugün çocuklarımızın çok sevdiği vatanın durumu nedir? Onları o yıllarda ölümün kucağına atanlar bugünlere kadar ülkeyi nasıl yönetmişlerdir?

O yıllarda bu gençler vatan hainliğine kadar uzanan her sözcükle suçlandılar. Vatan haini kimlerdir? Nâzım Hikmet'in 1962 yılında yazdığı şiiri, bu soruyu o günün koşullarında en iyi yanıtlamaktadır.

... Evet vatan hainiyim, siz vatanperversiniz, siz yurtseversiniz
Ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim.
Vatan çiftliklerinizse,
Kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,
Vatan şose boylarında gebermekse açlıktan,
Vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvranmaksayazın,
Fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
Vatan, tırnaklarıysa ağalarınızın,
Vatan, mızraklı ilmühalse, vatan polis copuysa,
Ödeneklerinizse, maaşlarımızsa vatan,
Vatan Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa,
Vatan kurtulmamaksa kokmuş karanlığınızdan
Ben Vatan hainiyim...

Düşünüyorum...

Atatürk'ü ağızlarından hiç düşürmeden irticayı devlet içinde besleyip büyüterek Atatürkçü düşünceye ihanet edenler kimlerdir? Sıkıştıklarında Atatürk'ün ilke ve devrimleriyle övünüp, işlerine geldiğinde o ilke ve devrimleri çığneyenler kimlerdir? Milliyetçilik diye diye, ülke insanını koyun yerine koyarak, susturarak, en yetkin insanlarını bir yol edilgin kılarak, ülkenin geleceğiyle hiç umursamadan oynayanlar kimlerdir? Sadece edilgin kılmak değil, halkın parasıyla besledikleri ve hiç dokunamadıkları devlet üstü güçlerle onları yok edenler kimlerdir? Milliyetçiliğin arkasına sığınarak, paralarını kendi ülkelerinin bankalarına güvenmeyip başka ülkelerin bankalarında saklayanlar kimlerdir? Hazine arazilerini, ölülerine, dirilerine peşkeş çekenler kimlerdir? On yıllardır halkın parasıyla yakınlarını zengin edenler kimlerdir? Kendi küçük çıkarları için ülkenin varlığını yabancılara peşkeş çekenler kimlerdir?

Gelir dağılımında eşitsizliği ve toplumsal adaletsizliği bu kadar tırmandıranlar hangi sorumsuzlardır? Genç beyinleri kendi çıkarları doğrultusunda koşullandırıp birbirlerine kırdıranlar kimlerdir? Gençlerdir diyebilir misiniz? Vatan haini bu gençlerdir diyebilir misiniz? O yıllarda topuyla tüfeğiyle, ajanıyla, kontrgerillasıyla, MİT'yle CIA'yle 68 gençliğinin karşısında olanlar kimlerdir?

Bu insanlar tarihin sayfalarında nasıl yer alacaklarını hiç düşündüler mi? Şili'de cunta lideri Pinochet kaçacak delik bulamıyordu. Seçimle işbaşına gelen solcu, sosyal demokrat lider Allende'yi öldürterek iktidara el koyan Pinochet tarih sayfalarına nasıl yazılacak dersiniz? Hitler tarih sayfalarına nasıl yazıldı. İspanya Franco'dan, İtalya Mussolini'den niçin utanmaktadır? Şu anda Pinochet Şili'nin, Hitler Almanya'nın, Franco İspanya'nın ve Mussolini İtalya'nın kara lekesidir... 12 Mart ve 12 Eylül paşaları ve siyasetçileri tarih sayfalarına nasıl yazılacak dersiniz?

O yılların Devrimci gençliğinin suçu, öngörülü olmaları, beyinleri olduğu için düşünmeleri, gözleri olduğu için görmeleri, kulakları olduğu için duymaları, dilleri olduğu için konuşmaları ve yürekleri olduğu için, kanları damarlarında deli deli aktığı için düşündüklerini, gördüklerini, duyduklarını, konuştuklarını eyleme dönüştürmeleri idi.

Düşünüyorum...

Her zaman insanca çözümler varken neden insanca olmayan, hukuk dışı çözümler seçilmişti? Bu değerli beyinler niçin yok edildi? Basit çıkarlar, onların canından daha mı önemliydi? O çıkarlar, insani olan değerlerimizi, evrensel değerlerimizi ayaklar altına almaya değer miydi? Bir avuç insanın çıkarı on binlerce anayı, babayı kardeşi, eşi, sevgiliyi acının ve hasretin kıyısında yaşatmaya mahkûm etmekten daha mı önemliydi? Hangi nedenle olursa olsun, silaha sarılısalar bile –ki kimseyi öldürmediler- banka soysalar bile –ki özel çıkarları için soymamışlardır- sonuç bu mu olmalıydı? O beyinler Türkiye toplumuna kazandırılmaz mıydı?

Can Yücel bir şiirinde:

*Kuzu gibi olun diyorlar
Büyüyüp ortaya çıkınca
Koyun gibi gütmek için sizi...*

Birtakım güçlerden destek alarak, öldürüp yok ederek, baskı altına alarak, insanı koyun yerine koyarak, silahı kafalarına dayayarak, insani değerlerden uzak bir anlayışla bir ülkeyi yönetmek kolaydır. Gençlerini insan yerine koymadan yönetmek de çok kolaydır. Öylesini herkes yapabilir. Bu ülkede hiç kimse, birilerini, gençleri asmaları kesmeleri için oy verip yönetim koltuklarına oturtmaz. Siyasette başarı, insanı insan yerine koyarak, insan olmanın gereği olarak, paylaşarak, eşitlikçi ve “insan değerlidir” anlayışıyla ülkeyi yönetmektir. Toplum yöneticilerini böyle davranmaları için seçmektedir. Gelin başımıza, koltuklara oturun, yiyin, için, yatın, yakınlarınızı yedin, ne yapıyorsunuz diyenleri içeri tıkmın veya bir yol yok edin diye seçmiyorlar sizi.

Düşünüyorum...

İnsan evrenseldir. İnsanın baskı altına alınmadığı, eşitlikçi, adaletli insan onuruna uygun, insan doğasına saygılı, insanı özgürleştiren ve yaratıcılıklarını sınırlandırmayan, tam tersine geliştiren bir düzen kurulmadıkça dünyanın hiçbir yerinde mutluluk var olmayacaktır. Böyle bir düzen için insanın mücadelesi hiç bitmeyecektir... Çünkü bu mücadele insanın var olmasıyla başlamıştır. İnsan psikolojisini biraz irdelediğimizde görürüz ki böyle bir düzen özlemi dünyanın neresinde olursa olsun en çok 16-25 yaşları arasında duyumsanır; cesaretin cesaret olduğu, özverinin özveri olduğu, duyguların çok içten yaşandığı yaşlardır bu yaşlar. Mustafa Kemal’in her şeyi bir yana koyup kendini Cumhuriyet’e adanmış yaşlardır bu yaşlar.

Düşünüyorum...

Dediler ki insan düşünen hayvandır.. Kuzuya saldıran kurt düşünmeden mi saldırmaktadır? Toprağın içinde böcekleri yemek için aranan kuş düşünmeden mi aramaktadır? Karnını

doyuracak olan hayvan en taze otu seçerken düşünmüyor mu? O halde insan düşünen hayvandır demek ne kadar doğrudur? İnsanı hayvandan ayıran özellik vicdan olmasın? Yani, her canın bir cananı olduğunu düşünebilme yetisi... Yani bu dünya herkesindir düşüncesi... Yani insan paylaştıkça insandır düşüncesi...

Evet sevgili kardeşim, siz gerçekten cesaretliydiniz, özveriliydiniz ve yurtseverdiniz. Siz ülkenizi özgür ve onurlu bir ülke yapmak istediniz. Siz gerçekten kendi çıkarınızı -bırakın ülke çıkarının arkasına almayı- hiç düşünmeden yaptınız tüm yaptıklarınızı. Buna biz toplumun dürüst, onurlu, insanı insan yerine koymayı ilke edinmiş kesimi içtenlikle inanmaktadır. Fakat sevgili kardeşim, ölümle sonlanan hiçbir eylemi haklı çıkarmayız, kimse de çıkarmamalı. Yaşamak hakkınız olmaktan öte görevinizdi. Keşke siz de bu düşüncede olsaydınız! Bilseniz bugün çok sevdiğiniz ülkenizin, sizin yurtseverliğinize, dürüstlüğünüze, özverinize ve cesaretinize ne çok gereksinimi var!

Oy Cihan Bizum Cihan'ı yazmak isteşişimin temel nedeni, öncelikle Cihan'dır; Cihan'ı sevenlere, anlayanlara ve anlamak isteyenlere bir armağan bırakmaktır. Cihan'ı anlatırken de, yapılmak istenen '68 Hareketi'nin özünde bağımsızlık, özgürlük ve demokrasi gibi evrensel değerlere dayandığı gereğini sergilemeye çalışmaktır. O yılların gençliğinin ne denli büyük bir özveriyle, yaşamları ve gelecekleri pahasına, amaçladıkları Bağımsız ve Demokratik Türkiye'nin olmazsa olmazlığını geleceğimiz olacak gençlere iletmeye çalışmaktır. Ne olursa olsun dürüst, erdemli, özverili ve yurtsever olmanın bir karşılığı olduğunu, bunların insan olmanın bir gereği olduğunu ve '68 Hareketi'nin temelini bunlar olduğunu vurgulamaktır.

Cihan, kısa, fakat onurlu; acı ama yürekli; kimseye boyun eğmeden, daha güzel bir dünya için, canını ortaya koyarak; ve çok severek ve çok sevilerek yaşadı. Bize en önemli armağanı sözünü ettiğim bu insan değerleridir.

Genel olarak Cihan'ın yaşam öyküsünün anlatıldığı çalışma Cihan'ın yaşamının Kızılder'e neden, niçin ve nasıl noktalandığı temeli üzerine oturtuldu. O yılların toplumsal ve ekonomik düzleminde, '68 hareketi nasıl gelişti ve

'68'in önderlerinin büyük bir kısmı nasıl yok edildi sorusuna cevap aranarak ele alındı. Birinci bölüm, Cihan'ın doğup büyüdüğü çevrenin sosyal, ekonomik ve kültürel değişimi içinde Cihan olarak yazıldı. İkinci bölüm, yıl yıl Cihan'ın katıldığı, katılmaktan öte, birçok kez de yönlendirdiği '68 bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini ne pahasına yaptıkları anlatılmaktadır. Üçüncü bölüm, '68'i yaşayanların '68'i değerlendirmeleri oluşturuyor. Son bölüm, Cihan'la ilgili çeşitli yayın organlarında yer alan yazılardan oluşmaktadır. Ayrıca ek olarak Cihan'a Özlem şiirleri var.

Cihan'ı yazarken yaşamımı o kadar çok Cihan'la paylaştım ki sevdiğilerimi biraz yaşamımın dışında tutmak zorunda kaldım. Anlayışları için onlara teşekkür ederim. Kardeşlerimin katkılarına ayrıca teşekkürler. Yararlandığım kaynakların birçoğuna şu anda emekli olan TBMM Kütüphane Müdürü değerli Ali Rıza Cihan'ın katkılarıyla ulaşabildim. Yardımları için teşekkür ediyorum.

Oy Cihan Bizum Cihan'ı, yaşamını acının ve hasretin kıyısında, gülüşlerine acı yüklenmiş olarak yaşamak zorunda olanlara, adamak istiyorum.

* * *

Kitabın Ayrıntı Yayınları'ndaki ilk baskısı¹ *Bizum Cihan* adıyla, bazı yeni belgeler ve bilgilerle çıkıyor. Yeni fotoğraflar eklendi. Bu nedenle ikinci bir önsöz yazma gerekli oldu.

Yeni belgeler ve bilgilerin bir bölümü İngiliz İstihbarat Servisi'nin basına sızan birkaç gizli belgesi ve 30 Martlar'da çıkan '68'i yaşayanların ve araştıran gazetecilerin yayınlarından oluşuyor.

'68'li yıllarda, yüzlerce pırıl pırıl, ahlaklı, bilgili ve cesaretli gençlerimizi kaybettiğimizde biz, acıyı çok içten yaşayanlar, yüreğimizin derinliklerinde onlar boş yere öldüler gibi, kendimize bile açıklamaktan kaçındığımız bir duygunun içindeydik. Fakat yanıldığımızı şimdi daha iyi anlamaktayız.

1. Yeni bilgi ve belgelerle genişletilen bu kitap, daha önce *Oy Cihan Bizum Cihan* adıyla 2001'de '68'liler Vakfı Yayınları, 2004'te Ümit Yayıncılık, 2009'da Güncel Yayıncılık, 2010'da Karadeniz Kitap ve 2013'te Griffin Yayıncılık tarafından beş kez yayımlanmıştır.

Keşke yaşasalardı çılgılığının yanı sıra şu düşünce içimizde oluştu: '68 mücadelesi daha geniş kesimlerce, özellikle yeni nesil gençlerce anlaşılmaya çalışılıyor ve onların doğruları ve yanlışları, nedenleriyle irdeleniyor, ölüm seçeneğini dışlayan yeni mücadele biçimleri geliştiriyorlar. *Gezi* bu düşünceyi doğrulayan en güzel örnektir.

Onların boş yere ölmediklerinin en gerçek kanıtı şimdiki öğrenmeyi, düşünmeyi ve anlamayı, sevmeyi öğrenmeye çabalayan yeni gençliktir.

Bugün bu gelişim bile gençlerimize çok görülmekte, düşünmeyi, öğrenmeyi, düşünce üretmeyi, giderek yaratıcılığı sağlayacak eğitim programları günbegün gündemin dışına çıkarılmaktadır. Gençlerimizin çok küçük yaşta Allah korkusu ve akıldışı bilgilerle beyinleri çalınmaktadır. Popüler kültür gençlerin beyinlerini esir almaktadır. Bu anlayışın içinde insanı insan yapan öğrenme arzusu, merak tutkusu, yeşiliyle, hayvanlarıyla insanlarıyla doğa sevgisi yoktur. Oluşması da olanaklı değildir.

Bu noktadan hareketle, gençliğimizin işi çok zordur. İnsanın içinde varolan, engellenmezse, her türlü yaratıcılığın (bilim, sanat, kültür alanında) kapılarını açacak olan beyin özgürlüğünü gerçekleştirecek koşullar için birlikte, ayırimcılık yapmadan, doğa sevgisini öne çıkararak mücadele etmek birinci görevimiz olmalıdır.

Bu kitabın tüm geliri Cihan'ın hep özlemiyle yaşadığı doğduğu köyde (Öce-Ardeşen) onun anısını yaşatmak ve yapılacak düzenlemeler için harcanacaktır.

Kitabın yeni baskısı için bana cesaret veren arkadaşım Muzaffer Aksoy'a, yayınlarından yararlandığım, tüm dost '68'li yazarlara ve bana İngiliz İstihbarat Servisi'nin raporlarını gönderen adını ve Cihan Alptekin'den alan araştırmacı, sevgili Cihan Aksan'a sonsuz teşekkürler. Değerli fotoğrafçı Yüksel Hançerli'ye hem fotoğrafları için hem de yayınladığı, 1968'i özetleyen İstanbul 1968 albümü için teşekkürler. Kızıldere katliamı sonrası tutulan tespit ve keşif tutanaklarını² bana ulaştıran avukat arkadaşı Metin Cengiz'e, ayrıca, kitabın yeni baskısını üstlenen Ayrıntı Yayınlarına ve yayına hazırlayan İlbay Kahraman'a saygı ve sevgi. İngilizce metinleri daha

2. Ek-4a, Ek-4b.

Nuran Alptekin Kepenek

anlamalı çevirebilmem için bana katkı sunan eşim Yakup Kepeneke; Son olarak düzenlemelerde yardımcı olan, Cihan amcalarına veya dayılarına sonsuz sevgi ve saygı duyan oğullarım Emek ve Önder'e ve yeğenlerime ve de Cihan, Ela ve Ekin'e yaşamıma kattıkları mutluluk için sonsuz teşekkürler.

Nuran Alptekin Kepenek

4 Aralık 2016